

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 341

DOI 10.36919/3041-1149(Print).3.2024.133-139

В. В. Лихвар,

аспірант кафедри міжнародного права
та галузевих правових дисциплін,
Київський університет права НАН України
email: valeriylyhvar@gmail.com
ORCID ID 0009-0002-1475-2433

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ ЯК ФОРМИ ПОЛІТИЧНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ**

У статті робиться спроба визначити засади міжнародно-правового регулювання застосування санкцій як форми політичної відповідальності в міжнародному праві, оскільки санкції – це примусові заходи як збройного, так і незбройного характеру, які застосовують суб'єкти міжнародного права у встановленій процесуальній формі у відповідь на правопорушення. Зазначено, що санкції мають свої цілі: припинення правопорушення; відновлення порушених прав; забезпечення відповідальності правопорушника. Висвітлено особливості застосування санкцій, а саме: застосовуються тільки санкції, дозволені міжнародним правом; вони не можуть нести превентивний (попереджувальний) характер, тому що їхньою метою є захист і відновлення вже порушених прав суб'єктів міжнародного права; міжнародно-правовими санкціями визнаються лише заходи, застосовувані у відповідь на правопорушення; відповідні заходи, які застосовує суб'єкт у відповідь на недружній акт, нехай навіть і збігаючи за формою з такими, санкціями не є.

Ключові слова: санкції, міжнародно-правова відповідальність, політична відповідальність у міжнародному праві, міжнародне право, міжнародні відносини.

Постановка проблеми та її актуальність. Міжнародна відповідальність держав є одним із принципів сучасного міжнародного права. Відповідно до доктрини міжнародного права міжнародна відповідальність передбачає правові наслідки, які настають для суб'єкта міжнародного права в результаті вчиненого ним міжнародного правопорушення, які зобов'язують його ліквідувати збиток, заподіяний іншим суб'єктам міжнародного права.

Варто зазначити, що міжнародно-правова відповідальність держав за міжнародні злочини завжди повинна відображатись у видах і формах, які містяться в джерелах міжнародного права, що визнані міжнародним співтовариством. Серед них центральне місце посідають санкції, які неодноразово ставали предметом дискусій міжнародної наукової спільноти.

Питання міжнародно-правового механізму застосування санкцій є однією з найбільш перспективних і цікавих сфер сучасного міжнародного публічного права. Це зумовлено тим, що проблематика застосування санкцій в ХХІ столітті є малодослідженою та недостатньо використаним інститутом, що викликає чимало дискусійних розмов серед дослідників і науковців.

Дослідження та вивчення міжнародно-правового механізму застосування санкцій у сучасних умовах інформаційного суспільства крізь призму агресивних та інформаційних психологічних війн потребують детального аналізу й нового вивчення в тісному зв'язку із практикою застосування юридичної відповідальності як однієї з фундаментальних гарантій дотримання прав і свобод людини та громадянина у будь-якій розвиненій цивілізованій правовій системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти міжнародно-правового регулювання форм матеріальної відповідальності й форм політичної відповідальності, зокрема репресалій, у своїх працях розглядали такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: О. І. Мисак, М. С. Коверзнев, Г. П. Коверзнева, О. О. Скрильник, М. М. Антонович, Г. М. Гура, М. О. Баймуратов, Н. В. Пронюк, І. І. Камінський, Я. Жукорська, А. В. Войціховський, В. Е. Телішко, А. С. Овчаренко, Джон Остін, Ален Пелле та ін. Однак, враховуючи наростаючу нестабільність на міжнародній політичній арені визначення теоретичних і практичних аспектів міжнародно-правового регулювання, застосування санкцій у світі є на сьогодні досить актуальним і своєчасним завданням.

Метою статті є дослідження основ міжнародно-правового регулювання застосування санкцій у світі як форми міжнародної відповідальності. Для досягнення поставленої мети планується вирішити такі завдання:

- 1) проаналізувати теоретичні положення щодо міжнародно-правового регулювання застосування санкцій як однієї із форм політичної відповідальності згідно з міжнародним правом;
- 2) узагальнити класифікацію міжнародно-публічних санкцій;
- 3) проаналізувати світовий досвід застосування санкцій ООН на прикладі реальних кейсів: впровадження санкцій ООН проти Північної Кореї, проти Ірану та Сирії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «санкція» означає фактичний чи правовий стан, який обмежує або сповіщає суспільство про можливе обмеження права юридично, відповідно до міжнародного права, як відповідь на допустиме порушення суб'єкта міжнародного права з боку іншого суб'єкта. Юридична санкція є творінням права, а саме позитивного права, похідним правовим інститутом та інструментом створення й реінтеграції правового порядку, який надає повноваження припису та відновлює верховенство права через його застосування. Поняття санкції охоплює, крім наслідків порушення або ігнорування правових норм, також санкцію права суверенною державою [1].

Як відомо, деякі вчені, зокрема найвидатніший серед них філософ права XIX століття Джон Остін, відповідають негативно на тій підставі, що кваліфікація «закон» зарезервована для «наказу, підкріпленого санкціями», і відсутній ієрархічно вищий суддя та виконавець законів, така санкція нібито не існує щодо міжнародних прав та зобов'язань [12]. Цю думку було спростовано значною частиною правової доктрини, яка звернула увагу на той факт, що «Остінівський» погляд на міжнародне право не більше ніж як на «позитивну мораль» ґрунтується на хибній паралелі між національним і міжнародним правом, а також той факт, що наявність інструментів для виконання пов'язана з ефективністю закону, а не на його кваліфікацію як «закон» [13].

Загалом міжнародне право – це не просто «паперовий тигр». Крім можливості санкцій ООН, міжнародне право залишає змогу для самопомоги держав за допомогою вжиття непримусових заходів проти порушників. Обсяг дозволеної такої самопомоги був досить детально визначений Комісією міжнародного права (ILC) [14] у її статтях 2001 року про відповідальність держав за міжнародно-протиправні дії (ARSIWA) [15] та проєкті статей 2011 року про відповідальність Міжнародних організацій (DARIO) [16] та їхні відповідні коментарі, зокрема в розділах, що кодифікують правила щодо «контрзаходів».

Отже, варто зазначити, що санкції – це примусові заходи як збройного, так і незбройного характеру, які застосовуються суб'єктами міжнародного права у встановленій процесуальній формі у відповідь на правопорушення.

Санкції мають свої цілі:

- припинення правопорушення;
- відновлення порушених прав;
- забезпечення відповідальності правопорушника.

Варто вказати такі особливості застосування санкцій:

- використовуються тільки санкції, дозволені міжнародним правом;
- вони не можуть нести превентивний (попереджувальний) характер, тому що їхньою метою є захист і відновлення вже порушених прав суб'єктів міжнародного права;

– міжнародно-правовими санкціями визнаються лише заходи, застосовувані у відповідь на правопорушення;

– відповідні заходи, які застосовує суб'єкт у відповідь на недружній акт, нехай навіть і збігаючи за формою з такими, санкціями не є.

У доктрині міжнародного права немає єдиної думки про самостійну природу санкцій. Багато вчених вважають їх видом політичної відповідальності [2].

Залежно від кількості потерпілих суб'єктів вони бувають:

– індивідуальні – коли санкції застосовує одна потерпіла держава;

– колективні – коли примусові заходи застосовують два й більше потерпілих суб'єктів міжнародного права. Вважається загальновизнаним, що характером міжнародно-правових санкцій володіють саме колективні заходи, які передбачає глава VII Статуту ООН у разі виникнення загрози миру, порушення миру або акту агресії.

Залежно від суб'єктів здійснення санкцій розрізняють такі санкції, які застосовувані в порядку самопомогі; здійснювані за допомогою міжнародних організацій [2]. Є кілька типів санкцій: дипломатичні – зменшення дипломатичної присутності чи припинення дипломатичних відносин на рівні посольств; економічні – повне припинення торговельних відносин або їх обмеження в окремих секторах; військові – військова інтервенція.

Наукова спільнота узагальнила класифікацію міжнародно-публічних санкцій:

1. Відповідно до співвідношення з національним правом існують санкції:

– публічні міжнародні;

– міжнародні цивільні, які відповідають цивільним або кримінальним покаранням з національного законодавства, адміністративного права, кримінально-процесуального права, цивільного процесу, трудового права, фінансового права, податкового права, екологічного права.

2. За своєю структурою розрізняють:

– санкції, запроваджені міжнародними організаціями;

– санкції, запроваджені міжнародними співтовариствами;

– санкції, запроваджені міжнародними органами, які не належать до жодної міжнародної організації.

3. За критерієм характеру права, що виникло, розрізняють:

– санкції міжнародного публічного права щодо власності;

– санкції, що стосуються свободи винної особи, права на дії, честі чи престижу та певних прав і свобод.

4. За критерієм важливості для забезпечення міжнародного правопорядку:

– санкції з вирішальною роллю в підтриманні правового порядку;

– санкції з незначною роллю щодо цього порядку, без шкоди для міжнародних відносин.

5. За критерієм формальних джерел, що містять санкції міжнародного публічного права:

– санкції, що ґрунтуються на міжнародних договорах;

– звичаєві санкції;

– санкції, прийняті внутрішніми документами міжнародних організацій та установ;

– санкції, що накладаються на принципах міжнародного публічного права;

– судова практика міжнародних санкцій або санкції, засновані на принципі справедливості.

6. За критерієм територіальності:

– міжнародні санкції з універсальним застосуванням;

– санкції з континентальним або регіональним застосуванням;

– санкції, що застосовуються в публічній міжнародній організації.

7. Відповідно до критерію обов'язковості виконання санкцій міжнародного публічного права органом або суб'єктом, компетентним у цьому питанні:

– санкції, накладені внаслідок зобов'язань міжнародного публічного права щодо цього;

– санкції, засновані на можливості, а не на зобов'язанні це зробити.

8. За критерієм наявності подвійного злочинного діяння:

– міжнародні санкції через порушення суворого правила, передбаченого міжнародним правом;

– санкції, відповідні дії яких, що зумовили застосування цих санкцій, регулюються декількома галузями права. Зазвичай двома галузями включно із міжнародним публічним правом.

Влучно дав загальну характеристику визначенню санкцій Ален Пелле – почесний професор Університету Париж-Нантер, колишній член і голова Комісії міжнародного права:

- санкції є законною примусовою реакцією на міжнародно-протиправне діяння;
- однак лише серйозні порушення імперативних норм міжнародного права, а не будь-якого порушення міжнародного права вимагають запровадження санкцій;

- у цьому відношенні санкції варто відрізнити від контрзаходів, які можуть бути прийняті лише «проти держави, яка несе відповідальність за міжнародно-протиправне діяння з метою спонукати цю державу до виконання своїх зобов'язань згідно з частиною другою, а саме обмежуються невиконанням на цей момент міжнародних зобов'язань держави, яка вживає заходів щодо відповідальної держави», як зазначено в статті 49 пункті 2 статей ООН про відповідальність держав, але серйозність порушення в цьому випадку не має значення, принаймні якщо шкоди завдано іншій державі або суб'єкту міжнародного права;

- це також означає, що на відміну від контрзаходів, коли санкція може бути застосована «санкційною» державою або міжнародною організацією, не повинна постраждати від порушення, оскільки вона діє від імені міжнародної спільноти та в інтересах громади загалом [3, с. 3].

Для більш чіткого розуміння міжнародно-правового регулювання застосування санкцій як форми політичної відповідальності держав у статті наводяться приклади застосування санкцій ООН:

1. Впровадження санкцій ООН проти Північної Кореї.

Перше ядерне випробування Північної Кореї спонукало Раду Безпеки ООН до дій. Вона ухвалила Resolution 1718 (2006) [4], вимагаючи від Північної Кореї призупинити всю ядерну та ракетну діяльність і знову приєднатися до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (NPT) [5] як державу, що не володіє ядерною зброєю. Резолюція також наклала ряд скромних санкцій на Пхеньян. Він заборонив продаж предметів розкоші до Північної Кореї, сподіваючись позбавити деяких зручностей еліти країни; торгівлю основним звичайним озброєнням, балістичними ракетами та супутніми товарами й послугами, щоб обмежити надходження доходів до військово-промислового комплексу Північної Кореї та вирішити активний продаж Пхеньяном технологій, пов'язаних зі зброєю, за кордоном; торгівлю товарами подвійного призначення, які можуть бути потрібні Північній Кореї для її забороненої діяльності.

Однак постійним членам Ради знадобиться десятиліття, щоб визнати, що для того, щоб змусити таку країну, як Північна Корея, відмовитися від ядерної зброї, яку вона вже створила, буде потрібний набагато потужніший багатосторонній пакет санкцій, ніж той, який вони спочатку задумали, і більше, ніж прийнято для країни, яка ще не вирішила приєднатися до клубу ядерної зброї.

2. Впровадження санкцій ООН проти Ірану.

Реалізація санкцій ООН ґрунтується на їх легітимності та законності. Стаття 39 Статуту Організації Об'єднаних Націй уповноважує Раду Безпеки визначати наявність будь-якої загрози миру, порушення миру чи акту агресії та давати рекомендації або вирішувати, які заходи потрібно вжити для підтримки або відновлення міжнародного миру та безпеки. Після визначення існування загрози Рада Безпеки може, відповідно до статті 40, закликати зацікавлені сторони дотримуватись тимчасових заходів, якщо вона вважає потрібним або бажаним [6].

У разі санкцій проти Ірану Рада Безпеки ухвалила Resolution 1696 (2006), яка ґрунтувалася на статті 40 Статуту ООН. Ця резолюція була прийнята після доповіді МАГАТЕ [7], яка вимагала запровадження заходів, щоб змусити Іран вжити заходів для усунення стурбованості щодо розвитку ядерної діяльності. Вона також висловлює свій намір у разі, якщо Іран до цієї дати не виконає цю резолюцію, вжити заходів відповідно до статті 41 Глави VII Статуту ООН, щоб переконати Іран виконати цю резолюцію та вимоги МАГАТЕ.

3. Впровадження санкцій ООН проти Сирії.

Resolution 2118 Ради Безпеки ООН [8] містить пункт, який зобов'язує всі держави-члени заборонити закупівлю хімічної зброї, пов'язаного обладнання та товарів із Сирії. Цей захід можна віднести до категорії колективних санкцій. Як зазначалося, Канада вжила потрібних заходів для виконання цього конкретного зобов'язання. Більш потужні заходи колективних санкцій обговорювалися наприкінці лютого 2017 року, коли Велика Британія та Франція

представили проєкт санкційних заходів проти Сирії. Ця ініціатива була прийнята у відповідь на висновок OPCW-UN Joint Investigative Mechanism (JIM), що сирійський уряд був причетний до використання токсичних хімікатів як зброї проти власного населення в трьох випадках [9]. Однак насправді проєкт резолюції не було ухвалено через негативні голоси Китаю та Росії. Автори застосували індивідуальний підхід відповідно до статті 41 Розділ VII Статуту ООН [6]. Проєкт санкційних заходів містив не лише типові елементи, як-от заморожування активів і заборона на поїздки, а й інші заходи, які мають безпосереднє відношення до використання хімічної зброї, а саме ембарго на хімікати та вертольоти. Хімічні речовини, які державам-членам заборонено постачати, продавати чи передавати визначеним особам або організаціям, є комбінацією речовин, що містяться в Додатку щодо хімікатів CWC, або так званих хімічних речовин, занесених до списку, та тих, що містяться в офіційному документі ООН (S/2017/170) [10], які ідентичні хімічним речовинам списку Австралійської групи. Це той самий підхід, який був використаний, коли Рада Безпеки ООН ухвалила Resolution 1714 про санкції проти КНДР [11]. Це ті самі предмети, матеріали, обладнання, товари та технології в списку Австралійської групи на той час.

Висновки. З погляду висвітленої теми варто зазначити, що міжнародне право забезпечується за допомогою добровільного дотримання норм міжнародного права й, у разі потреби, силою чи примусовими заходами, що застосовуються безпосередньо державами, індивідуально чи колективно або через міжнародні організації щодо держави, яка відповідальна за порушення норм міжнародного публічного права.

Коли міжнародний спір виникає внаслідок порушення державою норм міжнародного публічного права, який не може бути вирішений у мирний засіб, потерпіла сторона має право застосувати ряд обмежувальних заходів і контрзаходів примусу проти того / тих, хто вчинив / вчинили такі дії, але з рекомендацією уникати, наскільки це можливо, використанню збройних сил. У таких випадках потрібно використовувати спеціальні інструменти для врегулювання суперечок, втілених у міжнародних санкціях, які мають додаткову роль щодо засобів мирного вирішення конфліктів.

Заходи примусу можуть мати різні функції, пов'язані з поведінкою держави, з метою відновлення порушеної законності, усунення протиправних дій, відновлення порушених прав, міжнародного миру та безпеки й, нарешті, але не менш важливе, для досягнення виправлення викликаних такими діями збитків. Санкції, запроваджені міжнародними державами й організаціями, є контрзаходами – найрізноманітнішими проявами – згрупованими в заходи відплати та репресалії, а також збройну самооборону, військову блокаду та інші санкції проти держав, які є членами певних організацій, за недотримання деяких обов'язкових положень. Санкції спрямовані на визначення винної держави, припинення дій, які порушують норми міжнародного права або права держави, яка застосовує ці санкції. Під цим терміном розуміються певні дії чи бездіяльність держави, які стають правильними як захисна реакція та припинення міжнародного протиправного акту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sanctions in the international public law. *USV Annals of Economics and Public Administration*. 2013. Volume 13, Issue 1 (17). URL : https://www.academia.edu/107960534/Sanctions_in_the_international_public_law (дата звернення: 15.06.2024).
2. Баймуратов М. О. Міжнародне право : підручник. 3-тє вид. Харків : Одисей, 2002. 672 с.
3. Memorandum from Mr Alain Pellet. Sanctions unilatérales et droit international Unilateral Sanctions and International Law. URL : <https://www.idi-iil.org/app/uploads/2017/06/06-Pellet-Sanctions.pdf> (дата звернення: 15.06.2024).
4. United Nation Security Council. Resolution 1718 (2006). Adopted by the Security Council at its 5551st meeting, on 14 October 2006. URL : <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n06/572/07/pdf/n0657207.pdf?token=yIGjdr1vQUIgxbiAZu&fe=true> (дата звернення: 15.06.2024).
5. United Nation. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons. URL : <https://treaties.unoda.org/t/npt> (дата звернення: 15.06.2024).

6. United Nation. United Nations Charter (full text). URL : <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text> (дата звернення: 25.03.2024).
7. Arms Control Association. IAEA Reports Iran to UN Security Council. URL : <https://www.armscontrol.org/act/2006-03/iran-nuclear-briefs/iaea-reports-iran-un-security-council> (дата звернення: 15.06.2024).
8. United Nation Security Council. Resolution 2118 (2013). Adopted by the Security Council at its 7038th meeting, on 27 September 2013. URL : <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n13/489/23/pdf/n1348923.pdf?token=kB9RfsZRH5mRIeTJqj&fe=true> (дата звернення: 15.06.2024).
9. The Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW). OPCW Executive Council Adopts Decision Regarding the OPCW-United Nations Joint Investigative Mechanism Reports About Chemical Weapons Use in the Syrian Arab Republic. URL : <https://www.opcw.org/media-centre/news/2016/11/opcw-executive-council-adopts-decision-regarding-opcw-united-nations> (дата звернення: 15.06.2024).
10. United Nation. Report of the Security Council for 2017. URL : <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n18/272/21/pdf/n1827221.pdf?token=hbQU9SJw3KRO13g61u&fe=true> (дата звернення: 15.06.2024).
11. United Nation Security Council. Resolution 1714. URL : <https://digitallibrary.un.org/record/584226/usage?ln=ru&v=pdf> (дата звернення: 15.06.2024).
12. Austin, John. (1832). *The Province of Jurisprudence Determined*. London : John Murray. Retrieved 2012-12-14. URL : <https://archive.org/details/provincejurispr02austgoog/page/n5/mode/2up?view=theater> (дата звернення: 15.06.2024).
13. Gerald Fitzmaurice, *Some Problems Regarding the Formal Sources of International Law*. 1958.
14. International Law Commission (ILC). URL : <https://legal.un.org/ilc/> (дата звернення: 15.06.2024).
15. Articles on the Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts (ARSIWA). URL : https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_6_2001.pdf (дата звернення: 15.06.2024).
16. Draft Articles on the Responsibility of International Organizations (DARIO). URL : https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_11_2011.pdf (дата звернення: 15.06.2024).

REFERENCES

1. Sanctions in international public law. *USV Annals of Economics and Public Administration*. 2013. Volume 13, Issue 1 (17). URL : https://www.academia.edu/107960534/Sanctions_in_the_international_public_law (date of access: 15.06.2024).
2. Baimuratov M. O. *International law : textbook*. 3rd edition. Kharkiv : Odysseus, 2002. 672 p.
3. Memorandum from Mr. Alain Pellet. *Sanctions unilaterales et droit international Unilateral Sanctions and International Law*. URL : <https://www.idi-iil.org/app/uploads/2017/06/06-Pellet-Sanctions.pdf> (access date: 15.06.2024).
4. United Nations Security Council. Resolution 1718 (2006). Adopted by the Security Council at its 5551st meeting, on 14 October 2006. URL : <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n06/572/07/pdf/n0657207.pdf?token=ylGjdr1vQUIgxbiAZu&fe=true> (date of access: 15.06.2024).
5. United Nations. *Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons*. URL : <https://treaties.unoda.org/t/npt> (date of access: 15.06.2024).
6. United Nations. United Nations Charter (full text). URL : <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text> (date of access: 15.06.2024).
7. Arms Control Association. IAEA Reports Iran to UN Security Council. URL : <https://www.armscontrol.org/act/2006-03/iran-nuclear-briefs/iaea-reports-iran-un-security-council> (date of access: 15.06.2024).
8. United Nations Security Council. Resolution 2118 (2013). Adopted by the Security Council at its 7038th meeting, on 27 September 2013. URL : <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n13/489/23/pdf/n1348923.pdf?token=kB9RfsZRH5mRIeTJqj&fe=true> (date of access: 15.06.2024).

9. The Organization for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW). OPCW Executive Council Adopts Decision Regarding the OPCW-United Nations Joint Investigative Mechanism Reports About Chemical Weapons Use in the Syrian Arab Republic. URL : <https://www.opcw.org/media-centre/news/2016/11/opcw-executive-council-adopts-decision-regarding-opcw-united-nations> (date of access: 15.06.2024).

10. United Nations. Report of the Security Council for 2017. URL : <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n18/272/21/pdf/n1827221.pdf?token=hbQU9SJw3KRO13g61u&fe=true> (date of access: 15.06.2024).

11. United Nations Security Council. Resolution 1714. URL : <https://digitallibrary.un.org/record/584226/usage?ln=ru&v=pdf> (date of access: 15.06.2024).

12. Austin, John. (1832). The Province of Jurisprudence Determined. London : John Murray. Retrieved 2012-12-14. URL : <https://archive.org/details/provincejurispr02austgoog/page/n5/mode/2up?view=theater> (date of access: 15.06.2024).

13. Gerald Fitzmaurice, Some Problems Regarding the Formal Sources of International Law. 1958.

14. International Law Commission (ILC). URL : <https://legal.un.org/ilc/> (date of access: 15.06.2024).

15. Articles on the Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts (ARSIWA). URL : https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_6_2001.pdf (date of access: 15.06.2024).

16. Draft Articles on the Responsibility of International Organizations (DARIO). URL : https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_11_2011.pdf (date of access: 15.06.2024).

V. V. Lykhvar. INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF THE APPLICATION OF THE SANCTIONS AS A FORM OF POLITICAL RESPONSIBILITY OF STATES

The article attempts to determine the principles of international legal regulation of the application of sanctions as a form of political responsibility in international law, since sanctions are coercive measures of both an armed and unarmed nature, applied by subjects of international law in a prescribed procedural form in response to violations. It has been established that sanctions have the following goals: termination of the offense; restoration of violated rights; ensuring the responsibility of the offender. The peculiarities of the application of sanctions are highlighted, namely: only sanctions allowed by international law are applied; they cannot be preventive (warning) in nature, because their purpose is to protect and restore already violated rights of subjects of international law; only measures applied in response to offenses are recognized as international legal sanctions; appropriate measures applied by the subject in response to an unfriendly act, even if they are similar in form to such sanctions, are not.

Key words: sanctions, international legal responsibility, political responsibility in international law, international law, international relations.

Стаття надійшла до редакції 28 червня 2024 року